

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 50/21
15.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марије Терзић, председника већа, Јелене Стојилковић и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ул. ... бр. ..., коју заступа адвокат Милун Драгутиновић из Београда, ул. Рисанска бр. 10-а, против тужене Републике Србије-Министарство правде, коју заступа Државни правобранилац, ул. Немањина бр. 22-26, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П бр. 1112/16 од 05.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.4.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 1112/16 од 05.10.2020. године у ставу другом и у делу става петог изреке за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде за период од 12.4.2006.године до 31.07.2008. године, са законском затезном каматом а жалба тужиле и тужене у том делу се **ОДБИЈАЈУ**, као неосноване.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 1112/16 од 05.10.2020. године у ставу првом изреке па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија-Министарство правде да тужилји АА из ... на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе исплати износ од 6.500.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 05.10.2020. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, док се у преосталом делу до досуђених 8.150.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 05.10.2020. године, до исплате, тужбени захтев тужилје **ОДБИЈА** као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 1112/16 од 05.10.2020. године у ставу трећем, четвртном, делу става петог изреке који се односи на накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде за период од 01.8. 2008. године до 30.6. 2010. године, те у ставу шестом и седмом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** истом

суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом делимично је усвојен тужбени захтев тужиле па је обавезана тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе исплати износ од 8.150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.10.2020. године, до исплате. У ставу другом делимично је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе исплати износ преко досуђеног износа у ставу првом изреке пресуде од 8.150.000,00 динара, а до траженог износа од 50.375.000,00 динара, односно за износ од 42.225.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.10.2020. године до исплате, као неоснован. У ставу трећем делимично је усвојен тужбени захтев тужиле па је обавезана тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете и то за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 420.000,00 динара а за претрпљени страх износ од 300.000,00 динара, укупно 720.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 05.10.2020. године до исплате. У ставу четвртном делимично је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ преко досуђеног износа у ставу трећем изреке пресуде од 420.000,00 динара, а до траженог износа од 20.000.000,00 динара, као и за претрпљени страх преко досуђеног износа у ставу трећем изреке пресуде од 300.000,00 динара, а до траженог износа од 25.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења као неоснован. У ставу петом усвојен је тужбени захтев тужиле па је обавезана тужена да јој на име накнаде материјалне штете на име изгубљене зараде за период од 12.04.2006. године до 30.6.2010.године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом, како је то ближе наведено у означеном ставу изреке. У ставу шестом одбачена је тужба тужиле у делу којим је тражила да се обавезе тужена да јој уплати припадајуће доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање-Филијала Београд и Републичком фонду за здравствено осигурање-Филијала Београд према исплаћеним нето зарадама из става петог изреке пресуде. У ставу седмом обавезана је тужена да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 704.000,00 динара.

Против наведене пресуде тужила је благовремено изјавила жалбу побијајући је у ставу другом, четвртном, шестом и седмом изреке због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права, као и тужена побијајући је у ставу првом, трећем, петом и седмом због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 386 Закона о

парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 55/14, 78/18 и 18/20), Апелациони суд је нашао да су жалбе парничних странака делимично основане.

Побијана пресуда у потврђујућем делу није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је против тужиље, тада на функцији .... Трговинског суда у Београду, вођен кривични поступак, да је решењем истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Ки П 14/06 од 15.04.2006. године против тужиље одређен притвор који се има рачунати почев од дана лишења слободе 12.04.2006. године и може трајати до окончања истраге, а најдуже месец дана. Притвор је одређен из разлога што је тужиља била на друштвено утицајној функцији, што представља особиту околност која указује на то да ће ометати поступак утицајем на сведоке, при чему постоји опасност да ће уништити или сакрити доказе, односно трагове кривичног дела, имајући у виду тежину кривичног дела које јој је стављено на терет за које је запређена казна затвора од преко 10 година. Решењем Посебног одељења Окружног суда у Београду КП 11/06 од 04.07.2008. године, тужиљи је укинут притвор и одређено је да се одмах има пустити на слободу. Пресудом Посебног одељења Вишег суда у Београду К По1 63/10 од 15.05.2013. године, поред више окривљених, тужиља је оглашена кривом што је учинила кривично дело-продужено кривично дело кршење закона од стране ... из члана 243 тачка 8 КЗ РС, као и кривично дело кршење закона од стране ... из члана 243 тачка 9 КЗ РС, због чега је осуђена на јединствену казну затвора у трајању од четири године. Уз казну је тужиљи изречена и мера безбедности забране вршења позива .... у трајању од пет година. Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 По1 7/14 од 13.11.2014. године, усвојена је жалба тужиље и преиначена је пресуда Вишег суда у Београду К По1 63/10 од 15.05.2013. године, тако што је према тужиљи одбијена оптужба да је извршила кривично дело кршење закона од стране .... Кривични поступак против тужиље окончан је решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду К По1 125/15 од 12.10.2015. године, којим је обустављен кривични поступак против више окривљених, међу којима је и тужиља, а због кривичног дела кршење закона од стране судије из члана 360 став 1 КЗ РС, због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења. Одлука је постала правноснажна дана 26.10.2015. године. Решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду К По1 125/15 од 02.11.2015. године, обустављен је кривични поступак против тужиље због кривичног дела кршење закона од стране .... из члана 360 став 1 КЗ РС и због кривичног дела кршење закона од стране .... из члана 243 КЗ РС, због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, одлука је постала правноснажна дана 10.11.2015. године. Решењима председника Трговинског суда у Београду, од 10.5.2006. године, 08.6.2006. године и 16.01.2007.године тужиља је као судија тог суда удаљена са дужности до укидања притвора одређеног решењем истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Ки П 14/06 од 10.05.2006. године, при чему је одређено да ће за време удаљења са рада примати накнаду зараде у висини од 1/4 месечне зараде коју је остварила за месец пре удаљења, односно у висини 1/4 основне плате за време удаљења са ...., док је решењем Врховног суда Србије од 15.07.2008. године, тужиља удаљена са дужности до окончања кривичног поступка, који се против ње водио пред Посебним одељењем Окружног суда у Београду К П 11/06. Одлуком

Високог савета судства од 25.12.2009. године, тужилји је престала ... са 31.12.2009. године, док је одлуком Високог савета судства од 30.03.2012. године, одбијен приговор подносиоца АА и потврђена је одлука Високог савета судства од 25.12.2009. године. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке који је дат у две варијанте, и то према првој варијанти произилази да за период од 12.04.2006. године, па до 30.06.2010. године, обрачуната нето плата коју би тужилја остварила да није била удаљена од дужности износи укупно 4.369,553,74 динара, да је тужилји исплаћена укупна нето накнада плате у износу од 1.493.015,20 динара, тако да укупна разлика између обрачунате плате и исплаћене накнаде плате износи 2.876.538,54 динара. По другој варијанти, за период од 10.05.2006. године, до 30.06.2010. године, обрачуната нето плата коју би тужилја остварила да није удаљена од дужности износи укупно 4.317.203,12 динара, тужилји је исплаћена укупна нето накнада плате од 1.480.453,90 динара, разлика између обрачунате плате и исплаћене накнаде плате износи 2.836.749,22 динара, све са појединачним месечним износима и каматом како је дато у табеларном приказу.

Из налаза и мишљења комисије судских вештака Медицинског факултета у Београду произилази да је тужилја пре одређеног притвора боловала од биполарног поремећаја, аутоимуне упале (хашимото *tiroiditis*), ангине пекторис, да је имала повишен артеријски крвни притисак и повишен ниво холестерола и триглицерида, да је боравак у притвору убрзао настанак и клинично испољавање и погоршање наведених болести, те болести би се најверованије код тужилје развиле и да није била у притвору, али споријим током, касније, стога се не може одредити ни евентуално трајно умањење животне активности које би било са тим у вези. У каснијем изјашњењу председник комисије је навео да је умањење животне активности од 60% укупно било привременог карактера и трајало је за време трајања притвора, да је код тужилје пре одређивања притвора умањење животне активности износило 30%, док је боравила у притвору, привремено умањење животне активности је износило 60%, током следећих неколико месеци губи се привремени негативни утицај боравка у притвору, тако да се вредност умањења животне активности враћа на 35%, да би приликом последњег изјашњења навео да је код тужилје допринос неоснованог боравка у притвору довео до умањења животне активности и да он износи укупно 20%. Тужилја је обзиром на лична својства трпела посебно јак страх током боравка у притвору, који се испољавао као доживљај непосредне виталне угрожености у притворском окружењу, коме су својствени застрашивање и шиканирање од стране затвореника са криминалном прошлошћу и као забринутост за своје здравље због контакта са особама зараженим хепатитисом С, HIV вирусом и другим, због неусловности боравка и лечења. Поменути страх није довео до трајног психијатријског поремећаја, а који би умањивао животну активност.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужена у обавези да тужилји сходно одредби члана 560 Законика о кривичном поступку, важећег у време притварања, надокнади претрпљену нематеријалну штету, у вези са одредбом члана 200 Закона о облигационим односима и сходно члану 155 истог закона претрпљену материјалну штету у виду изгубљене зараде, будући да се одговорност тужене заснива на неоснованом лишењу слободе тужилје независно од било каквих субјективних околности на страни органа чијим радом је дошло до

неоснованог притварања. Одлука о законској затезној камати донета је применом одредбе члана 277 став 1 и 324 став 2 Закона о облигационим односима.

Полазећи од правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања у овом делу, правилно је првостепени суд одлучио као у делу става петог изреке када је обавезао тужену да тужиљи надокнади претрпљену материјалну штету на име изгубљене зараде за период од 12.04.2006. године (када је тужиља лишена слободе) закључно са 31.7.2008.године, са месечним износима и законском затезном каматом на појединачно одређене месечне износе од доспелости сваког тог износа, све ближе наведено у том ставу, будући да је претрпљена материјална штета у директној узрочно-последичној вези са неоснованим лишењем слободе тужиље. Тужиља је за време одређеног притвора била удаљена са рада сходно одредби члана 165 став 1 тач. 1 а сходно члану 168 Закона о раду исплаћивана јој је умањена зарада, неосновано је била лишена слободе (правоснажним одлукама кривични поступак је обустављен и оптужба је одбијена) и има право на накнаду материјалне штете коју је претрпела услед неосновано одређеног притвора а која се огледа у изгубљеној заради за наведени период сходно одредби члана 169 истог закона. (разлика између износа накнаде зараде примљене по основу члана 168 и пуног износа зараде) а која се исплаћује на терет органа који је одредио притвор.

Међутим, основано се жалбом тужене указује да је одлука из преосталог дела става петог изреке ожалбене пресуде који се односи на исплату разлике зараде за период након укидања притвора, као и одлука из става шестог изреке на коју тужиља указује жалбом захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а, јер су изостали разлози о битним чињеницама а дати разлози су нејасни и противречни.

Наиме, првостепени суд је пропустио да да разлоге због којих сматра да тужиља има право на накнаду материјалне штете након укидања притвора и на који начин би евентуална штета у том периоду била у узрочно-последичној вези са неоснованим лишењем слободе, а посебно имајући у виду да је тужиљи престала ... са 31.12.2009. године одлуком Високог савета судства од 25.12.2009. године, те да ли с обзиром на напред изнето тужена може бити одговорна за овај део штете сходно одредби члана 560 ЗКП-а, како то првостепени суд закључује, или је захтев тужиље у том делу требало ценити применом одредбе члана 172 ЗОО.

Међутим, у погледу дела тужбеног захтева који се односи на претрпљену нематеријалну штету за душевне болове због повреде угледа и части, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе основано се жалбом тужене указује да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право из чл.200 ст.2 ЗОО.

Правилна примена одредбе члана 200 став 2 Закона о облигационим односима подразумева досуђење накнаде која представља материјалну сатисфакцију због повреде заштићених права и добара каква су права личности. Душевни болови због повреде права личности, у коју спада повреда части, угледа и слободе представљају јединствени вид штете која обухвата све штетне последице нематеријалне штете везане за личност

оштећеног проистекле из неоснованог лишења слободе и времена проведеног у притвору. Накнаду те штете суд одмерава узимајући у обзир све објективне и субјективне околности као што су дужина трајања лишења слободе, тежина и природа кривичног дела које је стављено на терет оштећеном лицу, углед који је он уживао у својој животној средини, као и друге чиниоце који утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваних лишењем слободе и временом проведеном у притвору. Осим тога, суд води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи накнада која се досуђује као и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Из наведеног следи да критеријуми досуђивања накнаде за повреду наведених личних добара, а који су прописани чланом 200 став 2, упућују да накнада која се досуђује не представља еквивалент претрпљене штете већ да се, као облик отклањања штетних последица, састоји у исплати суме новца као одређене сатисфакције са циљем да се код оштећеног успостави психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја у мери у којој је то могуће.

Имајући у виду околности случаја конкретизоване у чињеничном закључку првостепеног суда и критеријуме досуђивања нематеријалних видова штете са једне стране, те значај повређеног добра и циљ коме служи накнада која се досуђује са друге стране, по оцени Апелационог суда правична новчана накнада за штету коју је тужила претрпела према вредностима на дан доношења побијане пресуде износи 6.500.000,00 динара. На тај начин се тужбени захтев за разлику преко тог износа, а до досуђеног износа од 8.150.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом, испоставио као противан циљу коме накнада служи, самим тим и неоснованим, па је по жалби тужене побијана пресуда преиначена у делу у којем је досуђена накнада преко тог износа.

На наведени износ тужилји је досуђена и законска затезна камата почев од дана пресуђења па до коначне исплате у смислу члана 277 Закона о облигационим односима.

Са разлога напред наведених неосновани су жалбени наводи тужилје да је новчани износ на име накнаде за претрпљени душевни бол због повреде угледа, части, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе прениско одмерен и да је у том делу погрешно примењено материјално право.

Из изложених разлога, Апелациони суд је применом одредбе члана 390 ЗПП одлучио као у ставу првом изреке, а применом одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП-а као у ставу другом изреке ове пресуде.

Према разлозима побијане пресуде тужилји припада и право на накнаду за претрпљене душевне болове због умањења животне активности од 20% које је, према прихваћеном налазу комисије Медицинског факултета у Београду, наступило као последица боравка тужилје у притвору а која је и све време боравка у притвору трпела посебно јак страх који није оставио последице на њено психичко здравље.

Оваква одлука се, међутим за сада не може прихватити као јер је у првостепеном

поступку код њеног доношења одлуке учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП. Наиме, побијана пресуда има недостатака због којих се не може испитати, с обзиром да нису дати разлози о битним чињеницама, а они који су дати су нејасни. Такође, ни чињенице битне за доношење правилне одлуке нису у потпуности утврђене.

Првостепени суд није на поуздан начин разјаснио чињенице битне за оцену основаности тужбеног захтева за накнаду претрпљених душевних болова због умањења животне активности и претрпљеног страха побијана пресуда је у том делу морала бити укинута.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка на коју му је указано овим решењем, тако што ће од Комисије Медицинског факултета у Београду тражити да се изјасни да ли је са медицинског аспекта могуће да је тужила све време боравка у притвору, 815 дана трпела посебно јак страх, све време истог интензитета а да тај страх није оставио последице на њено психичко здравље. Када је у питању претрпљени душевни бол због умањене животне активности неопходно је да се судски вештаци изјасне и прецизно одреде у чему се огледа умањење животне активности тужиле од 20% ,које су то њој смањене функционалне активности организма због чега тужила мора да улаже већи напор да би обављала радње у задовољавању свакодневних потреба и интереса (већи или мањи напори зависе од тежине оштећења здравља). У чему се огледају ти појачани напори изражени у тегобама којима је тужила изложена у животу и раду а да је њихово порекло управо у узрочно-последичној вези са одређеним притвором и неоснованим лишењем слободе. Неопходно је да судски вештаци поред утврђеног процента умањења опште животне активности опишу последице из којих ће се видети у чему се састоји умањење животне активности овде тужиле. Морају се утврдити све последице због којих је нормална активност ограничена или отежана и које то активности тужила које је упражњавала до неоснованог лишења слободе сада више није у могућности да обавља и у којој мери односно отежано их обавља.

Укинута је одлука и из шестог става изреке којим је одбачена тужба тужиле у делу којим је тражила да се обавезе тужена да у њено име и за њен рачун уплати припадајуће доприносе код надлежног РФ ПИО Филијала Београд и РФ за здравствено осигурање, а на износе ближе наведене у ставу пет изреке ожалбене пресуде.

Наиме, првостепени суд у погледу наведене одлуке даје противуречне и нејасне разлоге. Позива се на одредбу члана 98 у вези са одредбом члана 101 ЗПП-а, да тужила није определила износе доприноса и висину истих што захтев чини неподобним за принудно извршење, док је у самој изреци шестог става навео да одбацује тужбени захтев тужиле који се односи на уплату доприноса а на новчане износе који су ближе наведени, према исплаћеним нето зарадама из претходног става пет изреке пресуде.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка тако што ће дати довољне и јасне разлоге у погледу захтева тужиле који се односи на уплату доприноса РФ ПИО и РФ за здравствено осигурање уз правилну примену материјалног права.

Са разлога напред наведених донета је одлука као у ставу трећем изреке пресуде, сходно члану 392 став 2 ЗПП-а.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, у складу са одредбом члана 165 став 3 ЗПП-а јер зависи од коначног исхода спора.

**Председник већа-судија
Марија Терзић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић